

Förstoppning orsakad av läkemedel med opioider är vanligt och betungande

Opioider är standardbehandling

Läkemedel med opioider är vanliga och nödvändiga behandlingsalternativ vid måttlig till svår kronisk cancer- och icke-cancerrelaterad smärta.

> 900 000

människor i Sverige smärtbehandlas med opioider¹.

De mest använda opioids substanserna är²:

- Morfin
- Oxikodon
- Tramadol
- Buprenorfin
- Kodein

Förstoppning är den vanligaste biverkan vid opioidbehandling³

Studier på hur många som drabbas visar mycket varierande resultat, beroende på typ av undersökning och patientunderlag. Det förekommer bland annat enskilda enkätundersökningar där så mycket som upp till 81 % av patienterna med långvarig smärtbehandling med opioider rapporterat förstoppning.^{3,5}

Förstoppning orsakad av opioider skiljer sig från vanlig förstoppning

Opioider verkar genom att de binder till receptorer i hjärnan och ryggraden och därmed lindrar smärtan.

Tyvärr finns det även opioidreceptorer i tarmen, och när opioiderna binder till dessa störs tarmens funktion, vilket orsakar förstoppning.⁶

Andra orsaker till förstoppning

- Bristfällig eller oregelbunden kost
- Vätskebrist
- Inaktivitet/orörlighet
- Metabola störningar och andra bakomliggande sjukdomar
- Psykologiska faktorer
- Andra läkemedel/behandlingar

Många personer lider i onödan av opioidorsakad förstoppning

En stor andel av de patienter som behandlas med opioider uppger i undersökningar att den opioidorsakade förstoppningen påverkar livskvalitet och dagliga aktiviteter negativt.^{3,4}

Inte nöjda med behandling

Studier visar i mycket varierande grad att patienterna inte är nöjda med sin behandling. Till exempel i en prospektiv observationsstudie, med 617 rekryterade patienter med smärta som inte orsakades av cancer, varav 493 mötte studiekriterierna av bekräftad opioidorsakad förstoppning rapporterade nästan 7 av 10 patienter med opioidorsakad förstoppning **liten eller ingen nytta av sin behandling mot förstoppning**.^{3,5}

I samma studie rapporterade 49 % av patienterna att deras opioidorsakade förstoppning delvis eller helt **störde möjligheten till en bra smärtbehandling**.⁵

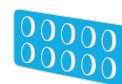
Behandling vid opioidorsakad förstoppning

Kost- och livsstilsförändringar kan hjälpa till att öka hastighet med vilken avföring rör sig genom tarmarna. Detta innefattar:

- Ökat intag av fiber och vätska
- Mer träning eller fysisk aktivitet

Läkemedel som kan användas är:

- Laxermedel som förbättrar konsistensen på avföringen och gör den mjukare (så kallade bulkmedel)
- Andra typer av riktade läkemedel verkar genom att blockera opioidreceptorena i tarmen och därmed behandlar den underliggande orsaken och förhindrar de opioidorsakade fysiologiska effekterna som ger förstoppning, såsom minskad tarmrörlighet

Vid behandling med opioider bör patienten alltid kontakta sin läkare för att diskutera tecken på förstoppning och lämplig behandling.

Referenser: 1. Socialstyrelsen. Antal patienter behandlade med opioider under 2012, baserat på antal patienter som hämtat ut recept. Utdrag ur statistikdatabasen 2013-09-02. 2. Nätverk för läkemedelsepidemiologi, Nepi. Användningen av opioider, inklusive kodein och oxikodon i Sverige 2000-2013. Publication July 21, 2014. <http://www.nepi.net/140721-kodein.htm>. 3. Bell T. The prevalence, severity, and impact of opioid-induced bowel dysfunction: results of a US and European Patient Survey (PROBE 1). Pain Med. 2009 Jan;10(1):35-42. 4. Penning-van Beest F et al. Quality of life in relation to constipation among opioid users. Journal of Medical economics, 2010;13(1):129-135 5. Coyne KS, et al. Clinicoecon Outcomes Res. 2014;6:269-281. 6. Camilleri M et al. Emerging treatments in neurogastroenterology: a multidisciplinary working group consensus statement on opioid-induced constipation. Neurogastroenterol Motil. 2014 Oct;26(10):1386-95.